KLASA: UP/I 034-03/19-01/024
URBROJ: 580-10/63-2020-017
Zagreb, 7. svibnja 2020.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 31., članka 38. stavaka 5. i 9. te članka 58. stavka 1. točke 15. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09 i 80/13), postupajući po inicijativi Hrvatske udruge servisa tahografa, sa sjedištem u Zagrebu, Horvaćanska 31 B, za pokretanje postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja protiv poduzetnika Digitalni tahograf d.o.o., sa sjedištem u Lučkom, Ventilatorska 8 A, na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, u sastavu: Vesna Patrlj, dipl. iur., zamjenica predsjednika Vijeća, dr. sc. Mirta Kapural, Denis Matić, dipl. iur. i mr. sc. Ljiljana Pavlic, članovi Vijeća, sa sjednice 19/2020., održane 7. svibnja 2020., donosi sljedeće

RJEŠENJE

Inicijativa se odbacuje jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka po službenoj dužnosti.

Obrazloženje

1. Inicijativa za pokretanje postupka

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: AZTN) zaprimila je 5. prosinca 2019., u smislu članka 37. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09 i 80/13; dalje: ZZTN), inicijativu Hrvatske udruge servisa tahografa, sa sjedištem u Zagrebu, Horvaćanska 31 B (dalje: HUST ili podnositelj inicijative), za pokretanje postupka utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja protiv poduzetnika Digitalni tahograf d.o.o., sa sjedištem u Lučkom, Ventilatorska 8 A (dalje: Digitalni tahograf).

Podnositelj inicijative navodi kako inicijativu podnosi zbog nezakonitog rada poduzetnika Digitalni tahograf prilikom obavljanja poslova ispitivanja tahografa i ograničivača brzine, a što mu je omogućilo tržišnu prevlast u broju ispitivanja tahografa. S tim u vezi navodi da Digitalni tahograf predmetna ispitivanja ne provodi na odobrenoj lokaciji, već odlazi do prijevoznika i na njihovim lokacijama obavlja ispitivanje tahografa.

Takvim obavljanjem nelegalnih baždarenja na terenu (na parkiralištima prijevoznika, na javnim parkinzima, u dvorištima prodavača automobila), smatra podnositelj inicijative, Digitalni tahograf stekao je povlašteni položaj u odnosu na sve ostale radionice koje, poštujući propise Republike Hrvatske o nemogućnosti obavljanja zakonskog ispitivanja tahografa bilo gdje osim u ovlaštenim radionicama gdje ispunjavaju zahtijevane tehničke uvjete, konstantno gube svoj tržišni udjel na tržištu zbog nelojalne konkurencije.

Također, navodi kako je probleme višekratno pokušao riješiti u Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture (dalje: MMPI), na način da je ukazivao na nepravilnosti i nezakonit rad Digitalnog tahografa, međutim, kako sam navodi, naišao je na nerazumijevanje i šutnju administracije čime je Digitalnom tahografu omogućeno stjecanje povlaštenog položaja na tržištu ispitivanja tahografa i ograničivača brzine.

HUST navodi kako inicijativu podnosi i zbog bespravnog stjecanja poslovnih podataka u vlasništvu pojedinih radionica za ispitivanje tahografa o poslovnim partnerima pojedinih radionica te korištenja tih podataka u svrhu stjecanja tržišne prednosti.

S tim u vezi navodi kako su Digitalnom tahografu proslijeđeni podaci mnogih ovlaštenih radionica za ispitivanje tahografa iz baze podataka MMPI-ja. Naime, sve radionice za ispitivanje tahografa u Republici Hrvatskoj za svoju evidenciju upotrebljavaju web program Tahoweb (http://radionice.integra.hr/prijava.php), u kojem se vodi evidencija svih ispitivanja i sve radionice pristupaju svojim podacima koristeći korisničko ime i zaporku. Riječ je o osnovnim podacima o vozilima i vlasniku vozila na osnovu kojih je, smatra podnositelj inicijative, Digitalni tahograf pronašao svoje prve partnere jer je unaprijed znao kojim partnerima, odnosno vozilima ističe baždarenje tahografa. Sada kada je prošlo već tri godine od početka rada Digitalnog tahografa, navodi podnositelj inicijative, ta mu baza nije toliko važna jer je već stvorio svoju bazu podataka.

U privitku inicijative HUST je dostavio niz podnesaka upućenih MMPI-ju, tri odgovora MMPI-ja prema HUST-u te jedno izdvojeno mišljenje o poslovima baždarenja tahografa na terenu.

2. Prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu

Na temelju predmetne inicijative, kako bi utvrdio sve činjenične i pravne okolnosti u svrhu utvrđivanja ima li u konkretnom slučaju uvjeta za pokretanje postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja sukladno odredbama članka 38. stavka 1. i stavka 3. te članka 39. ZZTN-a, a vezano uz primjenu članka 13. ZZTN-a koji uređuje zlouporabu vladajućeg položaja poduzetnika, AZTN je u okviru svoje nadležnosti iz članka 32. točke 1. a) i b) ZZTN-a, zatražio očitovanje, podatke i relevantnu dokumentaciju od poduzetnika Digitalni tahograf, MMPI-ja te petorice poduzetnika, konkurenata podnositelja inicijative i poduzetnika Digitalni tahograf na mjerodavnom tržištu.

2.1. Očitovanje poduzetnika Digitalni tahograf

AZTN je dopisom od 16. prosinca 2019. zatražio očitovanje Digitalnog tahografa na navode iz inicijative. Digitalni tahograf očitovao se podneskom zaprimljenim 3. siječnja 2020., u kojemu je u bitnome naveo kako odbacuje u cijelosti navode iz predmetne inicijative.

Naime, navodi kako su tijekom pristupanja Republike Hrvatske u članstvo Europske unije, a u sklopu preuzimanja europske pravne stečevine u području prometa i logistike u domaće zakonodavstvo, preuzete i pravne norme kojima se regulira ugradnja, korištenje i ispitivanje tahografa te radna vremena mobilnih radnika u cestovnom prijevozu, tzv. „paket socijalnog zakonodavstva u cestovnom prijevozu“. Stupanjem na snagu novih propisa u Republici Hrvatskoj, nastavlja Digitalni tahograf, klasični monopolistički položaj na tržištu svih vrsta usluga vezanih uz Zakon o radnom vremenu, obveznim odmorima mobilnih radnika i uređajima za bilježenje u cestovnom prijevozu te odgovarajuće podzakonske propise zauzeo je poduzetnik [...], koji je kao generalni zastupnik vodećeg proizvođača tahografa [...] za Republiku Hrvatsku stavio u zavisan položaj sve ostale radionice za tahografe u Republici Hrvatskoj te ih okupio u HUST kroz diktiranje komercijalnih uvjeta kupnje rezervnih dijelova i opreme predmetnog proizvođača tahografa, a što je formalizirano kroz ugovore o poslovnoj suradnji.

Digitalni tahograf smatra kako predmetnu inicijativu HUST-a treba promatrati kao inicijativu usmjerenu prema direktnom tržišnom takmacu, drugom poduzetniku koji se bavi istim poslom, a koji je zastupnik drugog vodećeg proizvođača tahografa, poduzetnika Stoneridge. Pritom, takve optužbe HUST-a o bilo kakvim nezakonitostima u radu Digitalnog tahografa, a kojima bi stekao prevlast u broju ispitivanja tahografa, ne stoje i ničim nisu dokazane.

Također, Digitalni tahograf navodi kako nema niti stječe bilo kakav povlašteni položaj u odnosu na druge radionice za tahografe, članice HUST-a, odnosno „produžene ruke“ Tahografa, dapače, djeluje na tržištu u vrlo nepovoljnim okolnostima, „sam protiv svih“.

Prije opisanog sadašnjeg stanja, u navedenim početnim okolnostima, tražeći svoju tržišnu poziciju, započinje s radom 2014. godine, i to vođenjem evidencije radnih vremena mobilnih radnika, koja je obavezna za sve prijevoznike u cestovnom prijevozu tereta i putnika čiji vozači koriste tahografe ugrađene u vozila, postupno šireći posao nuđenjem kvalitetne i cjenovno prihvatljive usluge utemeljene prvenstveno na korištenju suvremenih i točnih informacijskih rješenja odnosno programa, koja su zadovoljavala potrebne strukovne standarde prihvaćene na razini Europske unije.

Digitalni tahograf navodi kako je, koristeći javno dostupne podatke o licenciranim prijevoznicima na temelju Zakona o prijevozu u cestovnom prometu, te koristeći baze podataka o prijevoznicima Hrvatske gospodarske komore, Udruge Hrvatskih cestovnih prijevoznika, Hrvatske obrtničke komore i drugih stručnih asocijacija, širio mrežu poduzetnika kojima je pružao uslugu vođenja zakonom obavezne i propisane evidencije radnih vremena mobilnih radnika te je broj partnera znatno narastao.

Pritom naglašava kako je predmetnim zakonskim propisom ustrojen i Nacionalni registar cestovnih prijevoznika za Republiku Hrvatsku, u koji se upisuju najznačajniji podaci o svakom prijevozniku, a dio tih podataka također je javno dostupan svim zainteresiranim dionicima na prijevoznom tržištu, pa i onima koji se bave poslovima bilo kakve logističke potpore prijevoznicima, kao što je i Digitalni tahograf. Stoga smatra kako optužbe za bespravno stjecanje poslovnih podataka u vlasništvu pojedinih radionica za ispitivanje tahografa o poslovnim partnerima pojedinih radionica te korištenje tih podataka u svrhu stjecanja tržišne prednosti nisu utemeljene.

Bazu podataka o prijevoznicima i njihovim vozilima te vozačima, dobivenu na ranije opisani način, tijekom obavljanja poslova vođenja evidencije radnih vremena mobilnih radnika za prijevoznike, Digitalni tahograf koristio je i u komercijalnim aktivnostima glede početka poslovanja vlastite radionice za tahografe.

Digitalni tahograf također naglašava da je širenjem poslovanja na poslove radionice za tahografe izvršio unutarnju reorganizaciju svog poslovanja i zapošljavanjem novih djelatnika u službu komercijale znatno ojačao ovaj segment poslovanja i tržišnog pristupa potencijalnim novim te postojećim klijentima, odnosno kupcima. Na takav način započeo je kontinuirani rast i razvoj poslovanja, sada utemeljen na cjelokupnoj usluzi ispitivanja tahografa, vođenja evidencije radnih vremena mobilnih radnika te edukacije mobilnih radnika s tim u vezi.

Rast i razvoj Digitalnog tahografa, nastavlja, također je bio potaknut i promjenom trendova na globalnom tržištu proizvodnje i ugradnje tahografa u nova komercijalna vozila (posebice digitalnih i „pametnih“ tahografa), gdje proizvođač Stoneridge, čiji je Digitalni tahograf generalni zastupnik za Republiku Hrvatsku, ugrađuje tahografe u vozila sve većeg broja proizvođača komercijalnih teretnih i putničkih vozila, što je potrebno odgovarajuće logistički popratiti i na domaćem prijevoznom tržištu.

Nadalje, navodi kako je, sukladno odredbama članka 2. stavka 1. ranije važećeg Pravilnika o radionicama za tahografe („Narodne novine“, br. 83/13), po kojima su radionice mogle biti

stacionarne i mobilne, manji dio poslova ispitivanja tahografa obavljao kao mobilna radionica, na temelju važećeg rješenja za obavljanje poslova radionice za tahografe. Pritom posebno napominje da niti zakon, a niti pravilnik nisu propisivali nikakve posebne uvjete za dobivanje dozvole za obavljanje poslova specifično mobilne radionice u odnosu na stacionarne pa se rješenja za obavljanje poslova mobilnih radionica nisu niti izdavala već su se primjenjivale pravne posljedice rješenja za stacionarne radionice. Međutim, stupanjem na snagu novog Pravilnika o radionicama za tahografe („Narodne novine“, br. 36/19) takva je praksa u potpunosti prestala, a Digitalni tahograf proširio je svoju mrežu radionica na lokacije u Splitu, Rijeci i Varaždinu kako bi svoje usluge dodatno približio krajnjim korisnicima.

Glede radionica za tahografe koje mu predstavljaju osobitu konkurenciju, Digitalni tahograf naveo je sljedeće poduzetnike: [...], [...], [...], [...] i [...]. Pritom je naglasio kako su sve navedene radionice članice HUST-a.

Također je napomenuo kako je njegov zahtjev za učlanjenje u HUST odbijen, iz njemu nepoznatog odnosno neargumentiranog razloga, te da su ugovorima o poslovnoj suradnji sve radionice neposredno vezane u dijelu prodaje tahografa, dijelova i opreme s Tahografom.

Osim gore navedenih, navodi kako na tržištu ispitivanja tahografa djeluju i ostale radionice članice HUST-a javno objavljene na Tahografovoj mrežnoj stranici kao poslovni partneri.

2.2. Očitovanje Ministarstva mora, prometa i infrastrukture

MMPI se očitovao podneskom zaprimljenim 28. veljače 2020., u kojemu je u bitnome naveo kako sukladno važećim propisima nije moguće obavljati ispitivanje tahografa i ograničivača brzine na terenu, odnosno izvan radionice.

Prema navodima MMPI-ja, poduzetnicima [...], [...] i [...], koji na temelju dozvole Ministarstva nadležnog za promet mogu obavljati poslove provjere i pregleda tahografa, ugradnje i ispitivanja tahografa, popravaka i demontaže tahografa, a koji su ispitivanje tahografa vršili na terenu, izdana su Rješenja o zabrani na temelju članka 14. stavka 1. Zakona o inspekciji cestovnog prometa i cesta („Narodne novine“, br. 22/14 i 98/19). Naknadno su izdani i prekršajni nalozi jer nije postupljeno po rješenju inspektora na temelju članka 35. stavka 1. alineje 3. Zakona o inspekciji cestovnog prometa i cesta. Za nepostupanje po rješenju o zabrani, [...] izdano je više prekršajnih naloga.

Nadalje, poduzetnicima [...] i [...] koji su ispitivanje tahografa obavljali na terenu izdani su prekršajni nalozi i zbog postupanja suprotno odredbi članka 12. stavka 1. Zakona o radnom vremenu, obveznim odmorima mobilnih radnika i uređajima za bilježenje u cestovnom prijevozu.

Na kraju, posebno upitan od AZTN-a, MMPI je naveo kako nema saznanja o bilo kakvoj nepravilnosti vezanoj uz korištenje podataka iz baze podataka na kojem se temelji web program (http://radionice.integra.hr/) jer navedena baza podataka nikada nije bila smještena na informatičkoj infrastrukturi MMPI-ja.

3. Primijenjeni propisi

AZTN je u ovom predmetu primijenio odredbe ZZTN-a, Uredbe o načinu i kriterijima utvrđivanja mjerodavnog tržišta („Narodne novine“, br. 9/11; dalje: Uredba o mjerodavnom tržištu) te odredbe ZUP-a, sukladno članku 3. stavku 1. ZUP-a i članku 35. stavka 1. ZZTN-a.

Nadalje, izvršen je uvid u relevantne propise koji uređuju predmetnu materiju. Obavljanje poslova ispitivanja tahografa uređeno je posebnim propisima, i to:

- Zakonom o radnom vremenu, obveznim odmorima mobilnih radnika i uređajima za bilježenje u cestovnom prijevozu („Narodne novine“, br. 75/13, 36/15 i 46/17; dalje: Zakon);
- Pravilnikom o radionicama za tahografe („Narodne novine“, br. 36/19; dalje; Pravilnik) te
- Uredbom (EU) broj 165/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. veljače 2014. o tahografima u cestovnom prometu, stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) broj 3821/85 o tahografu u cestovnom prometu i izmjeni Uredbe (EZ) broj 561/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o usklađivanju određenog socijalnog zakonodavstva koje se odnosi na cestovni promet (Službeni list L 60, 28. veljače 2014.).

Navedenim Zakonom uređuje se radno vrijeme i obvezni odmor mobilnih radnika i vozača u cestovnom prijevozu, vremena vožnje, prekidi vožnje i dokumentacija, način, uvjeti i postupak stjecanja dozvole za radionice, memorijske kartice i uvjeti za njihovo izdavanje, postupci i provjere, službene evidencije, nadzor i inspekcija, odgovornost te prekršajne odredbe.

Pravilnikom se propisuju uvjeti koje mora ispunjavati radionica za dobivanje dozvole za obavljanje poslova provjere i pregleda tahografa, uvjeti za ugradnju, aktivaciju, ispitivanje, kalibriranje, plombiranje i demontažu tahografa te ispitivanje ograničivača brzine.

Sukladno članku 2. Pravilnika, radionica za tahografe obavlja poslove u prostorijama na adresi koja je navedena u dozvoli.

Člankom 12. Zakona je propisano kako je radionica pravna ili fizička osoba - obrtnik koja na temelju dozvole ministarstva nadležnog za promet može obavljati poslove:
- provjere i pregleda tahografa,
- ugradnje i ispitivanja tahografa,
- popravka i demontaže tahografa.

U okviru navedenih poslova, radionica može: aktivirati, kontrolirati, servisirati, kalibrirati te plombirati tahografe, prenositi podatke s tih uređaja, utvrđivati nemogućnost prijenosa podataka s uređaja, uklanjati i demontirati uređaje te za njih izrađivati identifikacijske oznake.

Dozvola za obavljanje poslova izdaje se na rok od 5 godina, s time da radionica mora ispuniti zakonom propisane uvjete. U dozvoli mora biti utvrđeno koje će poslove radionica obavljati.

Sukladno članku 16. Zakona, inspekcijski nadzor nad radionicama obavlja inspekcija cestovnog prometa i cesta Ministarstva. U okviru nadzora potrebno je provjeriti ispunjavaju li pojedine radionice propisane uvjete za dobivanje dozvole te je li njihov rad u skladu s odredbama zakona, kao i propisa donesenih za njihovu provedbu.

4. Mjerodavno tržište

Mjerodavno tržište, u smislu članka 7. ZZTN-a, određuje se kao tržište određene robe i/ili usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti poduzetnika na određenom zemljopisnom području.

Sukladno članku 3. stavku 2. Uredbe o načinu i kriterijima utvrđivanja mjerodavnog tržišta („Narodne novine“, br. 9/11; dalje: Uredba o mjerodavnom tržištu), svrha utvrđivanja mjerodavnog tržišta određivanje je robe i/ili usluga s kojima se poduzetnici tržišno natječu te zemljopisnog područja na kojem se natječu.

Mjerodavno tržište, sukladno članku 4. stavku 1. Uredbe o mjerodavnom tržištu, utvrđuje se na način da se utvrdi njegova proizvodna dimenzija (mjerodavno tržište u proizvodnom smislu) i zemljopisna dimenzija (mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu).

Sukladno članku 5. Uredbe o mjerodavnom tržištu, mjerodavno tržište u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode za koje potrošači smatraju da su međusobno zamjenjivi s obzirom na njihove bitne značajke, cijenu ili način uporabe, odnosno navike potrošača.

Podnositelj inicijative navodi kako Digitalni tahograf nezakonito obavlja poslove ispitivanja tahografa i ograničivača brzine, što mu je omogućilo tržišnu prevlast u broju ispitivanja tahografa. S tim u vezi, navodi kako Digitalni tahograf obavlja nelegalna baždarenja po terenu, primjerice na parkiralištima prijevoznika, javnim parkinzima, dvorištima prodavača automobila, dakle svugdje samo ne na odobrenim lokacijama, pa je na taj način, smatra podnositelj inicijative, Digitalni tahograf stekao povlašten tržišni položaj prema drugim radionicama za ispitivanje tahografa.

Sukladno članku 12. Zakona, radionica može obavljati poslove: provjere i pregleda tahografa, ugradnje i ispitivanja tahografa te popravka i demontaže tahografa. U dozvoli mora biti utvrđeno koje će od gore navedenih poslova radionica obavljati.

Slijedom navedenoga, razvidno je da se podnositelj inicijative natječe s Digitalnim tahografom u pružanju usluga ispitivanja (baždarenja) i servisiranja tahografa te se stoga kao mjerodavno tržište u proizvodnom smislu preliminarno može odrediti tržište pružanja usluga ispitivanja (baždarenja) i servisiranja tahografa.

Sukladno članku 6. Uredbe o mjerodavnom tržištu, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvaća zemljopisno područje na kojem poduzetnici sudjeluju u ponudi ili nabavi proizvoda.

Budući da podnositelj inicijative spornim smatra postupanje Digitalnog tahografa koje se odvija na cjelokupnom teritoriju Republike Hrvatske, a i dozvola za pružanje usluga ispitivanja (baždarenja) i servisiranja tahografa izdaje se i vrijedi za cjelokupni teritorij Republike Hrvatske, kao mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu preliminarno se može odrediti teritorij Republike Hrvatske.

5. Položaj Digitalnog tahografa na mjerodavnom tržištu

HUST u svojoj inicijativi navodi kako se Digitalni tahograf nalazi u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu te ga zloupotrebljava jer konkurentne radionice konstantno gube svoj tržišni udio zbog njegove nelojalne konkurencije.

Stoga je AZTN, kao prvi korak ekonomsko-pravne analize u prethodnom ispitivanju stanja na mjerodavnom tržištu, ispitao položaj Digitalnog tahografa na mjerodavnom tržištu ispitivanja (baždarenja) i servisiranja tahografa na teritoriju Republike Hrvatske.

Sukladno odredbi članka 12. stavka 1. ZZTN-a, pretpostavlja se da je poduzetnik u vladajućem položaju ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati na mjerodavnom tržištu u značajnoj mjeri neovisno o svojim stvarnim ili mogućim konkurentima, potrošačima, kupcima ili dobavljačima, a osobito ako nema značajnih konkurenata na mjerodavnom tržištu, i/ili ima značajnu tržišnu snagu na mjerodavnom tržištu u odnosu na stvarne ili moguće konkurente, a osobito s obzirom na: tržišni udjel i položaj te vrijeme kroz koje ga ostvaruje, i/ili financijsku snagu, i/ili prednosti u pristupu izvorima nabave ili tržištu, i/ili povezanost s drugim poduzetnicima, i/ili pravne ili činjenične zapreke pristupa drugih poduzetnika tržištu, i/ili sposobnost nametanja tržišnih uvjeta s obzirom na njegovu ponudu ili potražnju, i/ili sposobnost isključivanja konkurenata s tržišta usmjeravanjem na druge poduzetnike.

Tržišni udjeli predstavljaju korisnu prvu indikaciju o strukturi tržišta i relativnoj snazi različitih poduzetnika koji djeluju na mjerodavnom tržištu. Sukladno odredbi članka 12. stavka 2. ZZTN-

a, poduzetnik čiji tržišni udjel na mjerodavnom tržištu iznosi više od 40 posto može biti u vladajućem položaju.

Niski su tržišni udjeli općenito dobar pokazatelj nepostojanja značajne tržišne snage. Praksa Europske komisije pokazuje da vladajući položaj vjerojatno neće postojati ako je tržišni udjel poduzetnika ispod 40% na mjerodavnom tržištu.

Sukladno članku 13. stavku 2. Uredbe o mjerodavnom tržištu, tržišni udjel izračunava se na temelju vrijednosti proizvodnje i/ili prodaje (izražene u kunama) ili na temelju obujma (količina) proizvodnje i/ili prodaje (izražene u broju komada ili drugim mjernim jedinicama).

U sljedećoj tablici prikazan je tržišni udjel poduzetnika na mjerodavnom tržištu ispitivanja (baždarenja) i servisiranja tahografa u Republici Hrvatskoj u 2016., 2017., 2018. i 2019. godini, prema preliminarnim podacima o ostvarenim prihodima poduzetnika do kojih je AZTN uspio doći tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu. Prikazani su prihodi i pripadajući tržišni udjeli samo Digitalnog tahografa i poduzetnika koje je on označio svojim najznačajnijim konkurentima. Na mjerodavnom tržištu djeluje više od pedeset poduzetnika i stoga i tržišni udjeli proizašli iz tablice 1. predstavljaju samo početni indikator, a nikako i precizan tržišni udjel Digitalnog tahografa. Slijedom navedenoga, na mjerodavnom je tržištu prisutno mnogo više poduzetnika od onih koje je AZTN preliminarno analizirao pa bi tržišni udjel Digitalnog tahografa bio još i manji kad bi bili prikupljeni podaci od svih sudionika na mjerodavnom tržištu.

Stoga, zbog svrsishodnosti rješavanja konkretnog predmeta te načela učinkovitosti i ekonomičnosti, AZTN smatra kako nije potrebno tražiti podatke od ostalih poduzetnika. Naime, već iz podataka o prihodima najvećih konkurenata proizlazi kako se Digitalni tahograf ne može ponašati u značajnoj mjeri neovisno o konkurentskom pritisku poduzetnika te bi stoga bilo nesvrsishodno tražiti još od pedesetak dodatnih poduzetnika dostavu podataka o ostvarenim prihodima od ispitivanja i servisiranja tahografa, budući da bi oni mogli utjecati samo na dodatno snižavanje tržišnog udjela Digitalnog tahografa.

Tablica 1. Prihodi i udjeli od usluge ispitivanja (baždarenja) i servisiranja tahografa u 2016., 2017., 2018. i 2019. godini

[...]

Izvor: očitovanja poduzetnika
Obrada: AZTN

Prema podacima iz gornje tablice, preliminarno se može zaključiti kako nema indicija da se Digitalni tahograf nalazi u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu. Naime, iako njegov tržišni udjel u promatranom razdoblju kontinuirano raste, on ne prelazi 40%, pri čemu je suočen s konkurencijom više od pedeset poduzetnika, od kojih najmanje tri poduzetnika na njega mogu vršiti učinkovit konkurentski pritisak ([...], [...] i [...]).

Pritom, AZTN ističe kako je navedeni tržišni udjel izračunat isključivo na temelju analize prihoda Digitalnog tahografa i prihoda onih poduzetnika koje je on označio kao svoje konkurente na mjerodavnom tržištu. Navedeno predstavlja samo mali uzorak od ukupnog broja poduzetnika koji posluju na mjerodavnom tržištu. Primjerice, na Tahografovoj mrežnoj stranici (http://www.tahograf.hr/index/hr-19.html), osim navedenih poduzetnika, navodi se još oko pedesetak drugih poduzetnika koji imaju radionice za analogne i digitalne tahografe.

Također, s obzirom na to da je riječ o velikom broju sudionika na mjerodavnom tržištu, kao i o tome da je Digitalni tahograf ušao na mjerodavno tržište tek prije nešto više od četiri godine,

razvidno je kako ne postoje visoke pravne ili činjenične zapreke pristupa drugih poduzetnika tržištu.

Zaključno, postojanje propisa kojima je detaljno regulirano predmetno tržište također u određenoj mjeri umanjuje mogućnost ponašanja Digitalnog tahografa neovisno o njegovim stvarnim ili mogućim konkurentima, potrošačima, kupcima ili dobavljačima.

Slijedom svega navedenoga, utvrđeno je kako nema indicija da se Digitalni tahograf nalazi u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu, u smislu članka 12. ZZTN-a.

6. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Na temelju dostavljene dokumentacije i utvrđenog činjeničnog stanja tijekom prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće), sukladno ovlastima iz članka 27. i članka 31. ZZTN-a, na sjednici 19/2020., održanoj 7. svibnja 2020., razmatralo je navedeni predmet te je donijelo odluku da se inicijativa HUST-a, u smislu članka 38. stavaka 5. i 9. ZZTN-a, odbaci jer ne postoje uvjeti za pokretanje postupka AZTN-a po službenoj dužnosti radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja protiv poduzetnika Digitalni tahograf, u smislu članka 39. ZZTN-a, a primjenom članka 13. ZZTN-a.

Vijeće svoju odluku obrazlaže kako slijedi:

Rezultati prethodnog ispitivanja stanja na mjerodavnom tržištu pokazali su kako nema indicija da se poduzetnik Digitalni tahograf nalazi u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu pružanja usluga ispitivanja (baždarenja) i servisiranja tahografa u Republici Hrvatskoj, u smislu članka 12. ZZTN-a.

Budući da time nije ispunjena jedna od kumulativnih pretpostavki za utvrđivanje potencijalne zlouporabe vladajućeg položaja, u konkretnom slučaju nema dostatnih indicija za pokretanje postupka utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja zlouporabom vladajućeg položaja protiv Digitalnog tahografa, u smislu članka 39. ZZTN-a, a vezano za primjenu članka 13. ZZTN-a.

Također, vezano uz navode iz inicijative, potrebno je napomenuti kako AZTN nije ispitivao je li Digitalni tahograf postupao u suprotnosti s nekim drugim zakonom, različitim od ZZTN-a, jer za navedeno nije nadležan.

Stoga je AZTN, na temelju odluke Vijeća, a primjenom članka 38. stavka 5. ZZTN-a, odlučio kao u izreci ovoga rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba, ali podnositelj inicijative može tužbom pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovoga rješenja.

Zamjenica predsjednika Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

Vesna Patrlj, dipl. iur.

Napomena:
Sukladno članku 53. ZZTN-a, podaci koji predstavljaju poslovnu tajnu izuzeti su od objavljivanja te su u tekstu navedeni podaci označeni [...], odnosno koriste se podaci u rasponu.